

Între absurd și melancolie

Angela Baciuceanu reușește, în volumul *i-am scris lui Brauner un poem*, să transpună în poezie imaginarul tablourilor pictorului, mai ales bizarul urmuzian al acestora: „i-am scris/ lui Brauner un poem/ mă aștepta la ușă/ cu umbrela deschisă/ și un șurub/ înfipt/ în tâmplă// zâmbea ușor/ o cucuvea-și/ făcea de cap/ nu aveam unde/ să mă așez/ Maestrul/ doarme în picioare/ nu sunt nici scaune/ și nici mese/ nici măcar un pat/ doar un acvariu/ cu pești morți/ se uită lung la el/ în timp ce-și numără atent/ degetele/ de la mâna stângă”.

Persistă, cel puțin în prima parte a cărții, senzația vidului existențial; concretul pare a fi o sumă de fracturi sau de frânturi; contrastele cromatice, senzoriale, cu tentă suprarealistă, topesc granițele dintre vis și realitate, dintre coerență și incoerență; pe lângă acestea se remarcă și numărul limitat de personaje, minimalismul, chiar austeritatea decorului, a evenimentelor șocante prin natura lor absurdă.

Plimbarea prin tenebrele acestui imaginar generează efecte de șoc prin agresivitatea și dinamica vizuală a unei lumi tot mai fracturate, populate de ființe incomplete corporal, într-o atmosferă în care planează un duh al eviscerării, al distrugerii: „cu scaunul pe cap/ și ochiul drept/ curgând pe caldarâm/ stă Brauner/ cu fața/ la perete// [în gara N./ sinucigașul/ își trage trenul peste el/ ca o pătură/ călduroasă]” sau „în urechea dreaptă/ un ciocan

ruginit// deasupra capului/ umbrela de ploaie// ceva nedeslușit/ .n creștet/ pictopoetul/ în mii de bucăți". Caligrafia ororii și a absurdului apare în aceste secvențe sepulcrale de-a dreptul, care arată că „rana din ochi/ se mută/ de la dreapta la stânga/ doar .n timpul/ ședințelor de spiritism/ ochiul său/ revine acasă/ se așază la masă/ scrie necrologul// în Limitirul Montmartre/ plouă". În alte părți, elemente coborâte dintr-un imaginar dalinian formează asocieri destul de paradoxale, atunci când „în burta rechinului/ stau la rând/ calul alb/ un șarpe in .izibil", iar „cerul roșu dă semne/ de nerăbdare/ călărețul nu așteaptă/ semnalul/ pe calul lui// tristețea o ia/ în galop". Se remarcă virulența sau violența unor sintagme poetice, extrem de concentrate, de contondente, când reținute, când explozive, fulminante. Cele mai multe privilegii captate în aceste poezii nu sunt altceva decât naturi statice, în care se petrece o violentare a obișnuitului și a firescului.

În partea a doua ne este dezvăluită panorama realităților actuale, aflate sub spectrul aparențelor și fardate cu poleiala sclipitoare a deriziunii. „iață, iață legată cu ață/ nu .orbi când mesteci/ la TV știre./ a mai murit unu-n Berceni/ înmormântare cu fast/ covor roșu și manele/ că doar/ via, a-i mură d.n lip.ă de cultura/ nu-i așa/ «Mercedes, adu, fă, friptura, odată!»// deschide cartea/ unde vrei tu/ zi un cuvânt cu a / agnosticism:/ Maestrul .ncă doarme..." De asemenea, avem de-a face cu un discurs concentrat, scurtcircuitat, pe ici-colo, de aceleași implozii/seisme suprarealiste din prima parte. Într-o poezie a cotidianului se remarcă, datorită juxtapunerii dintre anumite întâmplări hilare și alăturarea joculară a unor obiecte, un aer de improvizație și de teatralitate, precum și un iz de artificialitate, într-o societate aflată, parcă, pe pilot automat. „pălăria de cabaret/ e vineri seara/ «mă duc să bat un cui/ în sicriu»/ zice taximetristul/ și nebuna străzii/ c-o floare în piept/ și pălărie de cabaret/ tra .ersează strada

pe roșu// în labirintul oglinzilor/ deformată/ pantoful de damă
și/ pălăria de cabaret/ ce șic Madame,/ ce stil:// tabloul e gata⁶.
În următoarele versuri răzbate o undă deocamdată domoală de
sarcasm ironic, amar, iar privirea lucidă este îndreptată asupra
socialului actual. „nu mă mai bate la cap/ nu mai suntem ati-
pici/ nu mai ciocnim ouăle de Paște/ nu mai ardem frunzele la
sate/ nu mai pârlim porcul de Crăciun/ nu mai ascultăm vini-
luri/ suntem neurodiverși!”⁴

A treia parte găzduiește poeme de atmosferă, în care sen-
zorialul devine actorul principal, cel care conferă culoare sau
savoare unor amintiri, evocări, răsfrângeri ale apropierii celor
doi în oglinda erosului. Poeta creează, apelând la o notație la
fel de plastică și de alertă, coregrafii ale fragilității, contexte ale
perisabilului unor momente, locuri, amintiri sau impresii. Așa
cum portretul *omului nou* este realizat în tușele unui realism lucid,
reliefate fiindu-i acele trăsături ușor recognoscibile și alienante în
societatea din jur: „omul nou, zici/ aici pe pământ/ oamenii nu/
își mai fac cruce/ nu mai mănâncă/ cu lingura/ nu se (mai) salută/
nu se (mai) spală pe mâini// omul nou/ merge despuiat/ împarte
înjurături/ își scoate țepii/ și își numără/ dumicații/ care i-au mai
rămas/ de parcă ar ști // lasă,/ lasă,/ nu te mai gândi/ omul să-și
bage/ mințile în cap/ să nu mai/ urle la lună/ da, da/ nu numai
lupii/ și câinii urlă/ când vulpile dau târcoale/ să fure/ (nu știu/
ce fură ele)/ amintește-mi să/ întorc foaia/ din calendar .”

Notele de realism al înstrăinării, al însingurării sunt, în
schimb, asimilate de metabolismul insolităților, care conferă un
parfum nostalgic închipuirii și evocării deopotrivă. Confesiunea
și fantezia, conjugate în poezia de față, proiectează aceste univer-
suri atinse adesea de aripa întunecată a unei zeități crepusculare.

Savu Popa

Pictura mea este autobiografică.
Aici îmi povestesc viața²
(Victor Brauner)

în loc de început:

*alunec încet
și viața
se surse din mine*

*[sunt o rozătoare
un câine
sau o felie de pâine...]*

1. Schickel lui Brauner

i-am scris lui Brauner un poem

mă aștepta la ușă
cu umbrela deschisă
și un șurub
înfipt
în tâmplă

zâmbea ușor
o cucuvea-și
făcea de cap
nu aveam unde
să mă așez
Maestrul
doarme în picioare
nu sunt nici scaune
și nici mese
nici măcar un pat
doar acvariul
cu pești morți
se uită lung la el
în timp ce-și numără atent
degetele
de la mâna stângă

cu scaunul pe cap

și ochiul drept
curgând pe caldarâm
stă Brauner
cu fața
la perete

[în gara N.
sinucigașul
își trage trenul peste el
ca o pătură
călduroasă]

i-am scris lui Brauner un poem.

în urechea dreaptă

un ciocan ruginit

deasupra capului
umbrela de ploaie

ceva nedeslușit
în creștet
pictopoetul
în mii de bucăți

rana din ochi

se mută
de la dreapta la stânga
doar în timpul
ședințelor de spiritism
ochiul său
revine acasă
se așază la masă
scrie necrologul

în Cimitirul Montmartre
plouă